

Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste üldkogu

PROTOKOLL nr 3

Siseministerium 19.09.2011
Kell 13.30-15.00

PP <reg_kpv> nr 12.1-4- 2 /<regist_nr>

Juhatas: Siim Kiisler, regionaalminister

Protokollis: Ave Viks (Siseministerium)

Osalesid: Sulev Liivik (Rahandusministerium), Anneli Susi (Haridus- ja Teadusministerium), Ott Kasuri (EMOL), Kadri-Aija Viik (EMOL), Piret Sapp (Haridus- ja Teadusministerium), Taivo-Ahti Adamson (Majandus- ja kommunikatsiooniministerium), Mihkel Juhkami (ELL), Vello Jõgisoo (EMOL), Ivar Tedrema (EMOL), Liili Kaska (Kultuuriministerium), Rita Annus (Keskkonnaministerium), Taavi Aas (ELL), Angelika Kallakmaa (ELL), Mart Järvik (ELL), Jüri Võigemast (ELL), Riho Rahuoja (Sotsiaalministerium).

Päevakord:

1. „Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste lõpp-protokoll 2012. aasta riigieelarve osas“ arutelu ja allkirjastamine
2. Muud küsimused

Valitsuskomisjoni esimees regionaalminister Siim Kiisler avas koosoleku päevakorra kinnitamisega. Regionaalminister andis esmalt sõna Koostöökogu esindajatele ja seejärel valitsuskomisjoni esindajatele.

1. „Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste lõpp-protokoll 2012. aasta riigieelarve osas“ arutelu ja allkirjastamine

Ivar Tedrema avaldas nõrdimust lühikese aja üle, mis on jäänud protokollil läbivaatamiseks. Tulubaasi osas kurvastab EMOL-it, et nende ettepanekut taastada või vähemalt osaliselt hakata taastama majanduskriisieelset olukorda tulubaasi osas ei ole suudetud arvesse võtta. Sisuliselt on kaks pakkumist. Üks hooldajatoetuse parameetri muutmise seoses. Selle punkti osas on olukord kus 80 KOVil tulubaas langeb ja ilmselt siin meie poolt jääb üheks tingimuseks, et tuleks tõsta tasandusfondi. Teine, et alustada läbirääkimisi KOFS § 35 üle, et jõuda riigikogus 2012. aasta riigieelarvega koos kokkuleppele. Täna meil liitudevahelist kokkulepet ei ole, ELL juhatus ja volikogu kogunevad homme. Selle punkti juures ei saa mainimata ka jätta muret garantii osas, et 2013. aastal nn preemia väljamaksmise ajal ei seata KOVe fakti ette, et raha ei ole ja preemiat välja maksta ei ole võimalik. Lisaks eriarvamuste osas palume esimest punkti täiendada Eesti Vabariigi Presidendi poolt Riigikogu avaistungil peetud kõnes väljatooduga: „/.../ See, et valitsuse ettepanekul ja parlamendi heakskiidul on järjekindlalt vähendatud linnade ja valdade tulused, on fakt. Riigikohus on aga oma lahendiga nõudnud riigi ja kohaliku võimu ülesannete määramist ja nende täitmiseks vajalike kulude rehkendamist ning seejärel eraldamist. /.../“

M. Moll: Eriarvamustesse soovime lisada, et Omavalitsusliitude koostöökogu ei nõustu ettepanekuga kavandada seaduse muudatust lükkamaks võimalust võtta netovõlakohustusi üle 60% põhitegevuse tuludest 2012. aastast 2013. aastasse.

J. Võigemast: Hooldajatoetuse parameetri muutmisel on küsimuse all on viie lõunapoolse maakonna, kus puudega inimeste arv on suhteliselt suurem, omavalitsuste tulubaasi vähenemine selle regulatsiooni rakendamisel ja see kuidas jõuda lahenduseni, et nende tulud selletõttu ei väheneks. Nendel KOVidel kellel tasandusfondi ei ole, nendel ei ole selle muudatuse osas pretensioone, küsimus on selles kuidas lahendada üksikküsimusi selle muudatuse sees.

A. Kallakmaa: Kokkuleppe sõnastuse osa teeme täienduse lisada punktina „Riigieelarvest tagatakse eraldised kohalikele eelarvetele vähemalt Tabelis 2 2012. aasta riigieelarve veerus toodule,“ tagamaks omavalitsustele kindluse, et see milles kokku on lepitud ei muutu.

J. Võigemast: Meie poolne ettepanek ja taotlus ongi, et kõik see mis tabelis on, oleks fikseeritud, nt õpetajate palk, millest sõltuvad kõik muud asjad, pluss mõnes kohas vajaks veel mõned kohad täpsustamist ja lüngad täitmist. See on arusaadav, et mõningate muudatuste osas räägitakse veel läbi siia või sinna poole, aga et kokkulepitud 0,78 koolitoidule jne säiliks - see on selle lisatud lause mõte.

S. Liivik: Mis on KTK lõplik seisukoht tasandusfondi valemi edasiarenduste osas seoses hooldatava parameetriga?

J. Võigemast: Linnade Liit hooldaja parameetri osas ei tekita probleeme, lihtsalt juhime tähelepanu, et osadel KOVidel, kellel tasandusfondi number selle tulemusena väheneb, saaks mingi lahenduse tasandusfondi jaotuse lahenduses, kuna on valdasid kellel see on probleem.

Otsustati kõnealune punkt jätta välja kokkulepete alt ja lisada eriarvamustesse.

M. Juhkami: Kommentaariks kolmandat eriarvamust lükata võimalus võtta netovõlakohustusi üle 60% põhitegevuse tuludest 2012. aastast 2013. aastasse. Näiteks saastekvootide kasutamise rakenduslepingute sõlmimisel oleme ehitushindade kallinemisel situatsioonis, kus KOVid on sõlminud neile eraldatud määradele lepingud RKASiga teadmises, et 2012. aastast on võimalik ületada seniseid piire. Nüüd on probleem sellega, et omavalitsused on võtnud kohustused sellest lähtuvalt, et nad saavad seda protsendimäära ületada. Meil on RKASiga juba tekkinud rakendusprobleeme sellega seoses.

S. Liivik: CO₂ meetme raames on erinevad võimalused esiteks võib juurde taotleda 10% hindade kallinemise puhul, teiseks saab kohalik omavalitsus panna omaosaluse, kolmandaks võimaluseks on tööde vähendamine. Ma ei näe väga suurt ohtu selle piirangu edasilükkamisel nende rahade kasutamisele.

S. Kiisler: Probleem on fikseeritud ja arusaadav. Meie analüüsi järgi puudutab see suhteliselt väheseid omavalitsusi, aga arusaadav, et nendel võib see valusalt mõjutada osade projektide realiseerimist.

S. Liivik: See seaduse muudatusettepanek läheb kooskõlastusringile koos riigieelarve ja muude seadusemuudatuste paketiga, seal saate veel oma ettepanekud esitada.

J. Võigemast: Kui laenupiirangud kehtestati põhjendati seda 2-3 kvartali järjestikuse majanduslangusega, mis tolleks hetkeks sobis, aga niimoodi jätkates me võimegi igaveseks jääda kerima seda 60%-list laenupiirangut. Juhul kui see pikenemine ükskõik mis põhjendusel jätkub, siis vaadates kasvõi seda protsessi, mis toimus eelmisel korral selle vaidlustamisega, kus riigikohus on öelnud selgelt, et selleks saab olla vaid majanduslik põhjendus, tekib küsimus, et mis põhjendus siis nüüd tuleb. Ei saa välistada uusi vaidlusi sellel teemal, olenemata kas tuleb uusi argumente. Kui selle eelnõu välja pakute, siis peab see ka Riigikohtu otsuste valguses vettpidav olema.

S. Kiisler: Ka valitsuses oli terav arutelu selle üle, seal räägiti majanduslikust olukorrast - Rahandusministeeriumi prognoosi järgi liigume -2,1% SKT-st defitsiidis praeguse prognoosi järgi. Seda meedet rakendatakse, et defitsiiti piirata, kuna Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt omavalitsused järgmine aasta laenavad rohkem. Suur samm on ju astunud ja laenukeeld on lõpetatud, nüüd on küsimus ainult piirangus. Paljudes maakondades on paar omavalitsust, kellel on laenumaht üle 60%. Palju on selliseid, kellel on ikka kõvasti alla 60% ja on ka selliseid kellel täna on 120 ja liigub ehk 80% peale, aga seal juba ei ole vahet. Selliseid, kes napilt üle 60% jäävad või kellel on üle 50% on ainult kümnekond. Ehk neid ei ole palju, kellele selle soodsama piirangu edasilükkamine võib negatiivselt mõjuda.

J. Võigemast: On veel mitu küsimust, mis ei ole vastust saanud sh maksukorralduse osa, selles osas mis puudutab tulumaksu ja maamaksu intressitulude laekumist omavalitsustele, mitteresidentide riiklikke maamaksuvabastusi, maardlate kaevandusõiguse tasu jaotust ja kodualuse maa maamaksust vabastamist - on üks küsimuste blokk, teine - üsna ootamatult on tekkinud kõik need asjad, mis puudutavad omavalitsuste tulubaasi kärbet nii tulumaksu % vähendamises 11,43%-le ja tasandusfondi vähendamist 1,43-lt 1,1-le miljardile; müügi maksu otsus ja ka maamaksu vähendamine. Kuidas me edasi sellist olukorda väldime? Omavalitsused täidavad seadusega pandud ülesandeid ja riik peaks silmas pidama ka kohalike ülesannete võimalusi täita neid ülesandeid, mis kohalikele omavalitsustele on pandud.

S. Kiisler: Kodualuse maamaksu eelnõu tuli küll varakult.

A. Kallakmaa: Aga kompensatsioonimehhanismi ei ole veel.

S. Kiisler: Kompensatsioonimehhanismi ei ole veel, aga 2013. aastani on ka veel aega. Peaminister on riigikogus välja öelnud, et see kompensatsioon tuleb, ma ei näe siin väga võimalust, et valitsusliit saaks sellest kuidagi taganeda.

J. Võigemast: Kas võiks fikseerida valitsuskomisjoni poolt, et valitsus ei kavanda 2012. aastaks kohalike omavalitsuste tulubaasi kärpeid.

S. Kiisler: Ma arvan küll et võib.

S. Liivik: Praegu küll sellist indikatsiooni ei ole, täna teadaoleva informatsiooni kohaselt ei kavandata kärpeid. Aga selle fikseerimiseks peaksime ära defineerima, mis me tulubaasi all mõtleme, et pärast ei oleks arusaamised ühele või teisele poole, mis tulubaasi alla kuuluvad ning ei tekiks vaidlusi, et me rikume kokkulepet.

S. Kiisler: Ma ei näe kahanemist ja eeldan, et 2012. eelarve vastu võetakse selliste numbritega nagu need siin on.

S. Liivik: Valitsusliidu programmis on 2012. aasta II poolaastal kavas läbi vaadata tulubaasiga seonduv, sellega on plaanis 2011 novembris alustada, siis võiks mitmed praegused küsimused ka vastuse saada.

A. Kallakmaa: Fikseerime siis, et sel teemal (sh mitteresidentide tulumaksu KOV-le kandmise teemal) läbirääkimised jätkuvad.

S. Liivik: Ma ei pea õigeks selle killu eraldi kontekstist väljakiskumist, me kavatseme tulubaasist tervikune läbi rääkida ja ei pea otstarbekaks siis üksikuid detaile hakata loetlema.

S. Kiisler: Küsimus ELL-ile - kas me saame KOFSi rakendamise siis ka kokkuleppesse panna?

J. Võigemast: See selgub homme, kui on juhatus ja volikogu koosolek ja kas me allakirjutamise volituse saame homme volikogu käest. Täna lepime kokku selles sõnastuses, millele homme volikogust heakskiidu küsime.

S. Kiisler: Jätame selle siis sisse.

Hariduse ja noorsootöö valdkond.

V. Jõgisoo uuris täpsustusi haridustoetuse üldnumbri muutuste kohta võrreldes 2011. aastaga.

A. Susi: Selgitas, et tegemist on Viljandi riigigümnaasiumi kuludega. (HTM tagantjärgi esitatud selgitus: 2011 RE tase oli 200 923 713, millele lisandus RM kevadise prognoosiga + 95 840 (= 201 019 558), maha läheb 222 400, mis tõstetakse HTMi alla riigigümnaasium 4 kuud (need õpilased on praegu rahastatud tasandusfondist, sest käivad ju KOV koolides, sügisest väheneb KOVidel õpilaste maht ja sellega liigub ka raha HTMi alla) ja muutus seega on 126 560.)

V. Jõgisoo: Kokkulepete alla, kus räägitakse riigieelarvelise toetuse jätkamisest, lisaksime valitsuskomisjoni seisukohtadest ka maakondlike õpinõustamiskeskuste riikliku toetamise jätkamine 2011. aasta tasemel.

Taavi Aas: Juhtis tähelepanu, et tabelis ei sisaldu palgavahendite osa.

P. Sapp selgitas, et Koostöökogu ei ole esitanud konkreetseid ettepanekuid palgavahendite osas ja selles osas konkreetset ei ole läbi räägitud, see sisaldub üldnumbri sees.

A. Susi: palgakomponendi eraldi väljatoomine on pigem nagu tehniline töö, me ei ole palgaelemente muutnud, suurendanud ega vähendanud ja jätkame olemasoleva mudeliga. Te võite ise palgasummat teiste haridusmudeli komponentide arvelt tõsta.

A. Susi: õpetajate palgavahendite positsioon sõltub õpilaste arvust ja seda me alles kogume EHIS-est ja see ei ole veel adekvaatne. Samas me eeldame, et need numbrid, mis siin tabelis on jäävad püsima, seega ärme hakkame seda õõnestama. Me ei ole astunud samme palgavahendite mudeli muutmiseks, kuid me ei suuda seda numbrit siia nii täpselt panna, see oleks spekulatsioon ja see täpsustub veel.

Kiisler: Võime panna kokkuleppesse, et palgakomponendid jäävad samaks.

A. Kallakmaa soovis täpsustust kas ka õpetajate alampalgad jäävad samaks?

A. Susi: Need läbirääkimised algavad alles täna kell 16.00.

J. Võigemast: Selles asi ongi, et on eeldatud et EMOL ja ELL osalevad palgaläbirääkimistes tööandjatega ministeeriumiga samal laua poolel. Püüdke ette kujutada, et me läbirääkimistel oleme teadmatutes mida HTM kavandab, et on välja hõigatud suurendada 20% astmepalka. Me oleme KOVide poolelt alati lähtunud sellest, et me ei ole õpetajate ehk töövõtjatega ühel laupoolel, vaid ministeeriumiga. Ei tahaks, et selguks et meil ei ole muud valikut kui küsida, et mis positsioonis me konkreetset aastal olema peame. Oleme mõningatel aastatel haridusvaldkonnas küsinud õpetajate palgatõusu. Arvan et valitsuse poolel tasuks märgata, et me seda sel aastal ei ole küsinud, oleme solidaarsed selle palgapoliitikaga mida valitsus on ajanud ja siit palve, et ka valitsuse pool oleks soliidne. Eriti arvestades, et täna toimuvad kolmanda osapoolega läbirääkimised.

A. Kallakmaa: Juhin tähelepanu, et kui õpetajate palka tõstetakse, see on tegelemine ühe grupiga, lisaks on veel lasteaiakasvatavad ja huvikoolide õpetajad. See situatsioon muutuks KOVide jaoks väga keeruliseks, kuna lasteaiakasvataja palk tuleb KOV eelarvest, eriti arvestades ka HTMi

sõnumit, mis on olnud, et lasteaia kasvatajate palgad peaksid olema samal tasemel õpetajate omadega ja meil lihtsalt ei jätkuks selleks vahendeid.

A. Susi: Meie sõnum on olnud kaheosaline: esiteks on õpetajate väärtustamiseks korrektne õpetajate palgad üle vaadata, teine osa, et vahendeid tuleb leida olemasolevate vahendite seest, süsteemi seest sisemiste võimaluste leidmiseks tuleks üle vaadata koolisüsteem nagu ka minister täna hommikul ütles.

S. Kiisler: Ministri sõnade kohaselt on palgavahendid on samad, palga alamäärasid tõstma ei minda.

Sotsiaal-, töö ja tervishoiu valdkond

T. Aas täpsustas, et kokku on lepitud Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu „Tervisekaitsenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule“ mõjude analüüsimises mitte kulude kompenseerimises.

Kultuuri- ja spordi valdkond

H. Iives: Kultuuri osas toimus töörühma kohtumine elektrooniliselt, kantsler edastas rahanumbrid. Üks eriarvamus oli Tallinna Kammerorkestri rahastamise kohta.

L. Kaska: Kuna eelarve piirsummad ei kasva, siis ei saa rahastamist suurendada. Küll aga positiivse muudatusena, oleme suurendanud Linnateatri toetust. Täpsustan, et lisandus ka üks summa, mida varasemalt ei ole olnud laulupidu traditsiooni toetamiseks pidude vahelisel ajal.

Maakasutus ja keskkonnahoid

I. Alakivi: Kaks olulisemat punkti on maa korralise hindamise läbiviimine hiljemalt 2012. aastal, mille osas kokkulepe on jäänud saavutamata ning teiseks riigieelarvest reformimata riigimaade korrastamise kulude katmine. Oleme saanud informatsiooni maade kohta, mida hooldab Keskkonnaministeerium, aga kokkuleppe on saavutamata.

R. Annus: Eriarvamusena 2012. aasta maade korraline hindamine jääb sisse – viide kõigile olemasolevatele õigusaktidele on liigne ja säte maahindamise seaduses, et otsustada tuleb hiljemalt mai lõpuks maa hindamise läbiviimises, ei tähenda, et see hindamine tuleks 2012. aastal läbi viia. Me ei ole hetkel valmis hindamist läbi viima ja me töötame selle nimelt, et koostada uus meetodika hindamiseks. Teiseks, reformimata maade hooldamise kulude katmise osas 2009. aasta mahus, on terminoloogiliselt segane, kas te mõtlete peremeheta reformimata maid? Keskkonnaministeerium on katnud reformitud maade ja riigimetsade hooldamise kulud, reformimata maade hooldamist ei ole me oma eelarvest saanud ega ei saa ka edaspidi katta. Peremeheta maade hooldamine on omavalitsuste ülesanne. Nii et see jääb eriarvamuseks.

T. Aas: Jääme seisukohale et reformimata riigimaade eest peab vastutama riik.

R. Annus: Reformimata maad tuleb reformida ja reformitud maad munitsipaliseerida. Me oleme ka sellest rääkinud, et omavalitsused peavad reformitoimingud viivitamata lõpule viima, mitte ootama. Maade munitsipaliseerimine aitaks lahendada ka suure osa avalikest hooldamata maade probleemid.

S. Kiisler: Selge. Sõnum, et see on omavalitsustele valus teema, on eriarvamusena fikseeritud.

M. Juhkami: Maamaks on marginaalne summa, aga õiguste küsimus on palju teravamalt üleval. Kui me maksustame väga kõrgelt piirkondi, mis ei ole praegu atraktiivsed jne.

Muud eraldised

J. Võigemast: eelmise aasta eelarve läbirääkimistel illustreerisime kohaliku omavalitsuse tulubaasi riigieelarve puhastulude kasvu pildiga, sama pildi võiks ka see aasta protokollis lisada. See on ilmikas ja annab ka Riigikogu liikmetele parema pildi toimuvast.

S. Kiisler: Homme koguneb ELL juhatus ja volikogu ja loodetavasti antakse täna kokkulepitud tekstile volitus ja saame homme alla kirjutada digitaalselt.

Otsus: Arutelu lõpetada ja lõpp-protokoll allkirjastada peale ELL volikogu ja juhatuse koosolekut 21.09.

Regionaalminister tänas koosolekul osalejaid ja lõpetas koosoleku.

Siim Kiisler
Komisjoni esimees
(allkirjastatud digitaalselt)